СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LII. Ч. 117. Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 17. червня 1944. No. 117. New York and Jersey City, Saturday, June 17, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Американський начерк Світової Мирової Ліги

Президент Френклин Д. Рузвелт подав до прилюдного відома в четвер 15. червня загальний начерк міжнародної організації держав для забезпеки миру після війни. Є це начерк оформулований американським урядом. Він домагається створення „вповні репрезентативної організації миролюбних держав". До неї малиб належати всі краї, які підходять під цю кваліфікацію. Вони вибирають постійну раду, в котрої склад входять представники чотирьох великих потуг, а крім цього „відповідне число" представників інших країв. Водночас має бути покликаний до життя міжнародний суд справедливости. — Президент не виявив, яке імя пропонує для цієї міжнародної організації американський уряд. Він згадав, що це не буде якась над-держава, яка загрожувалаб суверенности теперішних незалежних держав. Організація не буде мати своєї армії, але поодинокі краї будуть втримувати відповідні збройні сили для функціонування цього міжнародного тіла і для забезпеки миру.

Сенатор Буртон К. Гвілер з Монтани вийшов з проєктом створення в Европі Злучених Держав в Европі без участи Великої Британії й Росії. Він цього переконання, що обі згадані великі держави моглиб опанувати таку европейську федерацію держав і тому виключає їх з федерації. Цей проєкт проголосив Гвілер у своїй промові на обіді Конференції Економічного Проводу в готелю Валдорф Асторія. Він радить, щоб Америка взяла участь в творенню Злучених Держав Европи, інакше Росія й Англія розпайкують Европу між себе.

НАВІТЬ НЕ СПИТАЛИ, ДЕ Є ТИМОШЕНКО.

Читаємо в російській газеті „Русское Обозрение", що в Дітройті істнує „Общество імени Маршала С. Тимошенко", яке справляло недавно другу річницю свого істнування, на яку прибув православний митрополит Венямин, що говорив про велику силу Росії та її вождів, як і про „православну словянську ідею" та допомогу Росії. Говорили й інші про різні речі, але ніхто не відважився згадати за самого Тимошенка. Ніхто не спитав, де він, чи живий, чи вмер, а як живий, то що з ним діється, бож давніше писалося про нього в Советах так багато, а тепер, від так довгого часу, не чути ні слова про нього.

СОБОР РОСІЙСЬКИХ ЄПИСКОПІВ.

В Тихоновськім монастирі, в Пенсилвенії, відбувся собор православних російських єпископів, в якому взяли участь теж священики і світські люди. Як подає „Новое Русское Слово", то головною притокою до зізду була смерть російського патріярха Сергія. Отже собор постановив вислати телеграму до Москви з виразним співчуттям „з причини смерти Первосвятителя Церкви Російської", як теж пожелати успіхів новому наставникови, митрополиту Алексію. Теж обговорено святкування „150-ліття православія в Америці", в Ню Йорку, дня 8. жовтня.

НЕ МОЖУТЬ НІЯК ЗРОЗУМІТИ?

Прибув сюди з Лондону польський премієр, С. Міколайчик і відбув наради з президентом Рузвелтом. Як пише „Нови Сьвят", всі знають, що премієр прибув у дуже важній справі, а й тому Нешенел Бродкестінґ Компані заповіла промову Міколайчика на 8. червня через радіо. Та сталося так, що радіова компанія замісць польського премієра поставила говорити через радіо — професора Оскара Лянґе, поляка, що щойно вернув з Москви, де мав розмову в справі Польщі з Сталіном. Хто це робить і нащо, питає газета. Та в наступному числі дає „з журналістичного обовязку" таке вияснення, що Міколайчик не знав, що Нешенел Бродкестінґ запросила була передше і проф. Лянґе, щоб теж і він промовляв. Супроти того Міколайчик мав відмовитись говорити.

„ПРИСПІШЕНІ КУРСИ" В СТЕМФОРДІ.

Український Католицький Каледж в Стемфорд, Конн. оголошує, що з днем 5. липня 1944 р. зачнеться „новий шкільний рік": Це є в звязку з воєнними обставинами, які заставили, як оголошується, многі наукові інституції завести „Приспішені Курси", що дають змогу студентам покінчити за три роки ту науку Каледжа, що передше тривала чотири роки. Зате студенти мусять посвятити літні вакації на студії.

„СУПЕРФОРТЕЦІ" БОМБАРДУЮТЬ ВЛАСТИВУ ЯПОНІЮ

Департамент війни в Вашинґтоні заявив у четвер сполудня, що нові американські боеві літаки найбільшого моделю, звaного „Б-29 Суперфортрес", бомбардували властиву Японію. Предметом важкого нападу бомбовиків був японський остров Кюшу. За заподаннями самих японців, бомбардовано місто Явату, осідок великих японських сталевих фабрик. Японці кажуть, що вони зострілили дві „суперфортеці" та 4 інші літаки.

Ці „Б-29" летять так високо й так скоро, що зо землі виглядають як мушки з хвостом пари. Вони мають більше бомб, ніж найбільші досі бомбовики.

„ПОСЛУХАЙТЕ, ЯК СПІВАЄ УКРАЇНА".

Такий напис видніє на Альбумі Українських Рекордів, що містить 27 пісень, наспіваних на рекорди Українським Хором під проводом проф. Олександра Кошиця. Альбум прикрашений малюнком, що представляє жнива в Україні, роботи артиста-маляра Івана Кучмака. Рекорди видані Сонарт Рекорд Корпорацією, якої президентом є п. Іван Марсич.

Отсі довго ожидані рекорди це ті, що їх видання започаткував Український Конгресовий Комітет, збираючи замовлення, що стали основою для дальшого сфінансовання цього підприємства п. Марсичем.

В Альбумі находиться статтяп. Степана Шумейка (англійською мовою) про українські пісні, Олександра Кошиця та Український Хор, а теж і пояснення до тих пісень, що зістали зарекордовані. По українськи подав пояснення тих пісень проф. Ол. Кошиць.

„І ЧУЖОМУ НАУЧАЙТЕСЬ, СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ..."

Ось ті слова Шевченка з його „Посланія" ще й досі не дійшли до американських кацапів. Філядельфійська „Правда" що змушена обставинами згадувати час від часу і „Україну" та „український нарід", ще й досі не дійшла до тої льоґіки, що вона та її читачі повинніб виучувати і пошанувати в першу чергу мову того українського народу, з якого походять. Та так не є. Часопис веде кампанію під покликом „Учитесь русскому языку", а перед у цьому веде редактор „Йоан Григорієвич Дзвончик".

ДЕ ГОЛ ІМЕНУЄ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА В НОРМАНДІЇ.

Не ждучи на згоду Злучених Держав або Британії, генерал Де Гол іменував комісаря для цивільних справ у Нормандії.

Номінація називає самого генерала Де Гола президентом тимчасового уряду французької републики.

АЛІЯНТИ РОБЛЯТЬ ПОСТУПИ ПІД ШЕРБУРГОМ.

Інвазія Нормандії виказує постепенний поступ. Американці наступали на 10 миль широкому фронті й підійшли під місто Ля Гаї. Занято Бопт і Кеневіль. Німці потерпіли поважно в бою повзів між Комон і Тілі.

Аліянтські воєнні кораблі бомбардували порт Лє Гавр.

Понад 7,000 аліянтських літаків узяло участь у бомбардуванню ворожих інсталяцій. Найбільше бомб скинено на порт Лє Гавр, що є базою німецьких підводних човнів.

ГОТОВІ ДО СПІВПРАЦІ З КОМУНІСТАМИ.

ПАТ подає радіову промову, передану польською тайною радіовисильнею „Сьвіт", про становище Підпольної Польщі до комуністів. Сказано, що „польський нарід не буде противитись істнуванню комуністичної політичної партії у вільній Польщі", але закидається комуністам, що вони „підмінюють довіря польської людности до західних демократій", та що „не вагалися денунціонувати перед німцями деяких діячів Підпольної Польщі, як це сталося з провідником польської підпольної армії в Радомі".

Кінчиться та радіова промова тим, що польська суспільність готова до співпраці з комуністами, „як тільки вони змінять свої методи".

ПЕРЕВЕЗЛИ ОБРАЗИ МАТЕЙКА ДО ЛЬВОВА.

ПАТ подає, що два образи славного польського маляра, Яна Матейки, а то „Рейтан" і „Баторій під Псковом", спроваджено тепер до Львова. Перед 1939 роком вони були в Варшавським Музею, звідки їх вивезено на „східні креси", а як Совети заняли Волинь, то вони зістали приміщені в музею в Луцьку. Образи мають бути дуже понищені.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays. Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

400,000

Отсе величезне число представляє суму, на яку Український Народний Союз закупив воєнних бондів у біжучій, пятій, воєнній позичці Злучених Держав.

Це не перший раз Український Народний Союз купує бонди в воєнній позичці Злучених Держав. Купував він їх у кожній попередній воєнній позичці, купував на великі суми, так що ще до цеї позички він мав уже воєнних бондів, американських і канадійських, на суму 2 міліонів 609 тисяч 750 долярів. Зо сумою, закупленою в біжучій позичці Український Народний Союз буде мати державних бондів на загальну суму 3 міліони 9 тисяч 750 долярів. Іншими словами 40 процентів усього майна організації є вложені в державні й воєнні бонди.

Українськиий Народний Союз це виразно підчеркує, аби звернути увагу своїм членам, що закупно державних і воєнних бондів є знаменитою інвестицією збоку такої встанови, як Український Народний Союз, яка мусить виказуватися правильно відповідними фінансовими ресурсами на покриття біжучих і майбутніх зобовязань. Коли така встанова інвестує свої гроші в воєнні бонди, то тим самим і приватна людина добре зробить з чисто фінансового боку, якщо вона свої ощадности вложить у воєнні бонди. Хто купує воєнні бонди, той може бути певний, що він дістане від нашої держави більше, ніж він вложив.

Український Народний Союз вложив у цю воєнну позичку більше гроша, ніж в котрунебудь попередню, аби підчеркнути, що теперішня інвазія вимагає від нас більших жертв, ніж колинебудь передтим. Такого самого розуміння справи жде він і від усіх своїх членів та взиває їх не вичікувати на переконування, на промови, й паради, а підписати її при найближчій нагоді.

В основі справи сказати треба, що Український Народний Союз підписав пяту воєнну позичку в тому переконанню, що купуючи бонди ми купуємо для себе будучність. Купуючи воєнні бонди, ми помагаємо вести війну й помагаємо підготивити мир. Купуючи воєнні бонди, ми віддаємо голос за демократію й свободу, якими ми покористовуємося в цьому краю. І віддаємо голос за те, аби демократія й свобода були поширені всюди, де воює американська збройна сила, піддержана нашими грішми через воєнні бонди. І своїми матеріяльними жертвами піддержуємо тих, на котрих припав обовязок понести найбільші жертви поту, крови й життя.

ТАНЕЦЬ ПО ТРУПІ

Під таким наголовком пише канадійська „Будучність Нації" з 1. червня б. р. про огидну кампанію, яку повели канадійські большевики проти Ірчана, бувшого їхнього товариша, орґанізатора та ідеольоґа, що то свого часу поїхав до Советів, на Україну, і там зістав „зліквідований". Між іншим читаємо там таке:

„...в одній червоній ґазеті чоловяга, що пише по українськи, але з українством нічого спільного не має, накинувся в дикий спосіб на покійного Ірчана, якого большевики замордували в Україні після 1929 року.

„Хтож, що є довший час у Канаді, не чув, не знає про Ірчана?

„Таж то один з тих ідейних і запалених галичан ,що навіть у червоній владі хотів таки видіти владу України і з нею ідейно працювати для України.

„Хтож не знає його писань, його драм, які виставлялися літами на сценах турфдомів в Канаді; його книжок, що тисячами розходилися між українцями в Канаді та приготовляли і заводили у большевизм.

„Ірчан сам собою був бідак, жив з праці пера, бідно і часто гірко. Колишні бойові товариші з Українських Січових Стрільців відреклися його, поліція чинила йому слідства, люди, знаючі його раньші переконання, докоряли, що пішов на службу червоних катів України та помагав недолюдкам Матір катувати. От і він взяв собі до серця слова колишніх другів, та щоб переконати їх і себе, що він таки щиро вірить у радянську владу в Україні, поїхав туди, до того свого вимріяного „раю"...

„Недовго Ірчан побув в Україні. Большевики хутко пришпилили йому якийсь „ухил" і зліквідували разом з Сембаєм та Крушельницьким і тисячами інших ідейних комуністів. Їм навіть ідейні комуністи страшні!

„А тепер якась мерзота взялась оплюгавлювати память Ірчана на сторінках комуністичної преси в Канаді в безприкладний спосіб.

„Таж він саме був тим, що зорґанізував партію в Канаді й поставив її на ноги серед українців. Чим булаб компартія без Ірчана в Канаді? І тепер та сама компартія виливає ведра словних помий на память того самого Ірчана, що її організував, що був її чи не одиноким ідейним провідником, що життя віддав в трагічнім непорозумінню за ідею, хоч і фальшиву. Але комуністи того не хочуть признати. Вони в божевільнім завороті танцюють по памяти замордованого ними Ірчана ще й тепер. Тінь його не дає їм спати. І такі люди малиб панувати в Україні?"

ЖИДИ І РОСІЯ.

В нюйорській ґазеті „Новое Русское Слово" з 10. червня б. р. пише В. Александров на таку тему: „Війна і єврейство в советській літературі". На вступі автор пояснює, чому ті всі дрібні торговці на Бродвею, що є жидівськими виходцями з Росії, так дуже привязані до Росії. Каже, що „це є давне чувство, яке теперішна участь Советської Росії у війні тільки підкрипила". Автор пише: „Крім самих москаліт (в оригіналі — русских" — Ред. Св.), я переконаний, нема в світі людей, щоб так любили Росію та її нарід, і так глибоко його відчували, як жиди". Ось та любов, пише Александров, є основана на тому, що „жиди вже зараня пізнали в московськім народі" деякі дуже цінні прикмети, як „безкорисне, так сказатиб крилате, співчуття з людиною". А теж і тому, що „Росія в минулому, як і в теперішньому, є можливо одиноким краєм, де жиди чують себе народом".

На тому тлі автор описує живу участь жидів в теперішній російській лідературі, як теж і в війні, в якій на протязі перших 15 місяців нагороджено советкими воєнними відзнаками 5,163 жидівських вояків і офіцирів. Нові обрахунки, пише Александров, виказують 32,000 нагороджених жидів-вояків, між якими є понад сто таких, що дістали відзначення „Советського Героя".

В тій самій ґазеті з 9. червня пишеться ще про відчит в Клюбі „Горозинт" в Ню Йорку на тему „Євреї й Советський Союз", в якому докладчик А. Л. Казем-Бек доказував, що в самій Московщині „антисемітизм був незнаний і нерозумілий", а в Советськім Союзі взагалі нема „еврейського питання".

Докладчик заявився теж за те щоб „мандат над Палестиною віддати — Советській Росії".

„ЗМІНА НАЗВИ".

Большевицькі Українські Щоденні Вісті подають про „Зміну Назви". Пишуть, що „Спільний Український Комітет Медичної Допомоги Радянському Союзові" змінив назву на „Комітет Допомоги Радянській Україні". Тепер залишається хіба ще ждати на таку „практичну" зміну, з якої булоб видно, що жертви, які цей комітет збирає, доходять до „Радянської України", а властиво до українських селян і робітників.